

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 767 (2637) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 április 3

76 (2637)

Széki gróf TELEKI PÁL

Hír dermesztöbben még nem hatott, csapás még jobban le nem sújtott, fájdalom még mélyebbre nem hatott, elhagyottságunk még nagyobb nem volt, mint három szó után, mi villámcsapásként ütött ma reggel át a magyar lelkeken: gróf Teleki Pál meghalt. Bekücsölő magyar sorsunk egész tragikumára sűrűsödött e szavakba, mert miniszterelnökünk halála a magyarság viharban úszó sorshajóját kormányosától fosztotta meg. Megdöbbentő isméllődés, hogy három nagy magyar, Gömbös, Darányi és gróf Csáky után neki is meg kellett halnia, mert értünk élt és dolgozott.

Nagy ember, ez kevés jellemzésére, mert ő a nagy emberek között is kivétel, a Gondviselés páratlan ajándéka a magyarság számára.

Izig-veig magyar s lelkében és lángoló hazafi, — bölcs, tapasztalt ember s nagy tudós, — lángeszű, keménykezü kormányfő s gyöngéd, szerető testvér, — reáért harcoló vezér s mások közkatona, — mindenki felett tisztelet, de egyszerűségében mindenkinél egyforma honfitárs, — lélekben törhetetlen, de testében törékeny halandó.

Minden magyarnak pótolhatatlan veszteség, de nekünk erélyieknek külön fájdalom. Évekken keresztül lestük rádióon keresztül minden szavát, tettét, miént harcol kitartással, tudással, tekintéllyel, keménységgel értünk, rabmagyarokért. Minden szerepet vállalt a harcban s nem volt mozzanat, melynek ne lett volna részese. Reményességünk és felszabadulásunk egyik megtestesítője s most alig hogy megfoghattuk a nyakát, amikor érezhettük szeretetének kisugárzó melegét. — amikor nap-nap után hallhatuk hangját, amikor részesei lehettünk az ő biztonságot adó gondoskodásának, amikor követeltük az ő irányító szavát, most, amikor pótolhatatlan szükségünk van rá, hogy testben és lélekben bennünket megerősítsen, a meg-

szított hír elpattant, a tilhajsolt, a soha nem pihenő, a legnagyobb nemzeti gondokkal küzdő szív a haza egyik legnehezebb percében megszünt dobozni, mert emberi szív volt csupán. Nappal van s mégis sötét, nem látjuk, kormányos nélküli hajónk merre sodródik a viharban. Egy ember van, akihez e nehéz percben szemünk felnéz s ez hajónk kapitánya: Kormányzó Urunk. Ismét temet ő, im-

Budapest, a Magyar Tvirati Iroda jelenti reggel 10 órakor: Széki Teleki Pál magyar királyi titkos tanácsos, Magyarország miniszterelnöke tragikus hirtelenséggel az éjszakai órákban elhunyt. Az első hírek szerint a kormányelnök váratlanul bekövetkezett halálát agyvérzés okozta.

Teleki Pál életrajza

Széki gróf Teleki Pál dr. 1879-ben született Budapesten s az ősrégi széki Teleki-család erdélyi ágából származik. Iskoláit Budapesten, a kegyesrendiek gimnáziumában végezte, majd jogot hallgatott a budapesti Tudományegyetemen, ahol 1903-ban avatták államtudományi doktorrá. Azonban nemcsak az államtudomány érdekelt a fiatal gróf Teleki Pált, hanem a földrajzi és geológiai kérdések is és beható földrajzi tanulmányokat végzett s mindinkább a földrajzi és régészeti kérdések felé fordította figyelmét.

Tanulmányútjai során beutazta egész Európát, Afrika északi ré-

már negyedszer, a magyar mártírhalálok tengerébe. Ő küzd most a hajó élén, míg új kormányost hajója számára nem talál.

Mi pedig, a magyar sorshajónak matrózai — minden magyar — szívünkben megrendülve, temetésre készülünk, — elbúcsúztatni Erdély s egész Magyarország egyik legnagyobb fiát: gróf Teleki Pált.

Dr Patzko Elemér
országgyűlési képviselő.

szait, sőt Japánt is, mindenütt értékes tanulmányokat folytatva, tanulmányokat folytatva, tapasztalatokat gyűjlve. 1919-ben megírta első nagy művét, az „Atlasz a japán szigetek cartografiájának történetéhez” címen, amelyet a francia Société de Géographie s Jarnard díjjal tüntetett ki.

Ugyancsak 1909-ben választották be a Nemzetközi Földrajzi Társaság ülésén a régi térképek tanulmányozására kiküldött bizottságba. 1909-től 1913-ig tudományos igazgatója is volt a Földrajzi Intézetnek. 1913-ban a Magyar Tudományos Akadémia is rendes tagjává választotta.

Politikai pályafutása

A politikai pályára 1909-ben lépett széki gróf Teleki Pál, akit akkor a szatmármegyei nagysomkúti kerület választott meg képviselőnek és ettől az időtől kezdve egyre intenzívebben kapcsolódott Magyarország politikai életébe, de a tudományossággal sem szakított. A háboru alatt az Országos Hadigondozó Hivatal elnöke volt. 1918-ban a Tudományegyetem gazdaság-földrajzi szakán nyilvános r. tanárává nevezték ki.

A világháborút mint huszártiszt küzdötte végig és a szerbiai fronton szerzett érdemeiért több kitüntetést kapott. A forradalom idején először Budapesten tartózkodott, majd menekülnie kellett a vörös terror elől s ekkor Svájcban élt mindaddig, míg Bécsbe és onnan Szegedre nem mehetett, ahol, mint az ellenkormány külügyminisztere, lépett ismét a magyar politika élharcosai közé és a diktatura leverése után a béke-

előkészítő iroda vezetője és egyik fődelegátusa lett.

A trianoni békediktátumok és Teleki

Széki gróf Teleki Pál dr. 1879-Nagy munkát fejtett ki a békeküldöttség jegyzékének elkészítésénél. 1920-ban a Simonyi-Semadán-kormányban ismét külügyminiszter lett, de röviddel később miniszterelnökké nevezték ki.

Miniszterelnöksége idején kikélelyezték be a trianoni békeszerződést, amikor kijelentette, hogy kénytelen volt vállalni a felelősséget, de egyben vállaláshelyezésére indítványt jelentett be a képviselőházban önmaga ellen. A Ház azonban elvetette az indítványt.

A trianoni béke törvénybeiktatása után lemondott, de a kormányzó a lemondást nem fogadta el.

IV. Károly király 1921. évi tavaszi visszatérési kísérlete után a parlamenti válságot elsimította, de csakhamar lemondott és ekkor gróf Bethlen István lett az utódja, gróf Teleki Pál pedig átvette az Országos Menekültügyi Hivatal vezetését. A nemzetgyűléseken Szegedet képviselte, 1924-től 1925. évig tagja volt a mosszuli határkijelölő bizottságnak.

1926-ban megalakította a Szociográfiai Intézetet és az Államtudományi Intézetet. Az előbbi összegyűjtötte a megszállt területekre és a szomszédos országokra vonatkozó egész nyomtatott anyagot, hogy minden kérdésben bőséges anyag álljon a kutató előtt. Az utóbbi intézet összegyűjtötte mindazt, ami a megszállt területekre vonatkozott. Az összegyűjtött adat-halmaz különösen 1938 őszén kapott fontos szerepet a magyar-csehszlovák tárgyalások idején. A közgazdaság-tudományi egyetemnek ismételtén dékánja és rektora volt.

Imrédy Béla lemondása után 1939 februárjában bízza meg a kormányzó újra a kormány megalakításával és azóta vezette mély bölcsességgel és körültekintéssel az ország ügyeit.

Gróf Teleki Pál előkészíti a revíziót

1939 áprilisában Csáky István gróf külügyminiszterrel együtt Rómában és Berlinben tett hivatalos látogatást, mint az új kormány miniszterelnöke. 1940 húsvét hetében magánemberként volt Olaszországban és felhasználta ezt az alkalmat arra is, hogy az olasz állam és kormány fejénél látogatást tegyen. 1940 június 11-én Csáky külügyminiszterrel Münchenben és megbeszélést folytatott Obersalzbergben Hitler vezér és kancellárral. A látogatás a román válság előtti időre esett.

Két és fél hónappal később, amikor a tengelyhatalmak külügyminiszterei augusztus 30-án meghozták a második bécsi döntést, Csáky külügyminiszterrel együtt elutazott Bécsbe, megfigyelő minőségben. November 20-án Teleki miniszterelnök ismét Bécsben járt amikor Magyarország csatlakozott a hármass egyezményhez. Ez alkalommal a Bécsben tartózkodó Hitler vezér és kancellár két óra hosszat tartó megbeszélést folytatott vele.

Kitüntetései

Az elhunyt miniszterelnök kitüntetései a következők voltak: A Magyar Érdemrend a Szent Koronával Ekesített nagykeresztje, Korvin lánc, Szent István rend nagykeresztje, bronz Signum Laudis, Háborus emlékérem, Bolgár Háborus emlékérem, Pápai Pius rend nagykeresztje, olasz Szent Móric

és Lázár rend nagykeresztje, olasz Koronarend nagykeresztje, német Sasrend nagykeresztje, lengyel Polonia Restitutarend nagykeresztje, észt Fehécsillagrend nagykeresztje, máltai Levagrend magiszteri nagykeresztje, japán Felkelőnaprend első osztálya, jugoszláv Fehérsasrend nagykeresztje.

A nagy férfiú és a nagy jellem

Az Esti Ujság gróf Teleki Pálról szóló megemlékezésben arról ír, hogy az elhunytban a nagy férfiút és a nagy jellemet gyászoljuk. Azért jött, hogy életével és munkásságával erőt öntson belénk és halálával örök mememot emeljen a nemzeti kötelesség teljesítésének, az emberi nagyságnak. Követtük őt fanatikusán, biztunk benne közelében biztonságban éreztük magunkat, hittünk életművének sikerében, politikájának igazságában, ösztöneinek csalhatalanságában. Szomorú távozásával a nemzet végtelenül, mérhetetlenül sokat veszített és minden magyar ember mélységesen megrendülve, szíve mélyéig érzi azt a borzasztó veszteséget, mert Teleki Pál gróf méltónak bizonyult ahhoz a hatalmas feladathoz, amelyhez a sors állította. Öntudatos és mély felelősségérzettel áthatva vezette a nemzetet küzdelmes és nehéz időkön át.

A Kormányzó a miniszterelnök halottas ágyánál

Budapestről jelentik: (MTI) Kormányzó Ur Öfóméltósága negyed 12 órakor áthajtott a miniszterelnökségre. A miniszterelnökségi palota kapujában Bárcz házi-Bárczy István mi-

niszterelnökségi őrtámfőnök fogadta. A kormányzó ur megjelent Teleki miniszterelnök halottas ágyánál. Rövid ott tartózkodás után visszahajtott a királyi palotába

A képviselőház megrendüléssel értesül a gyász-hírről

Bizonyiatlan időre elnapolták a Ház üléseit

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: Csütörtökön délelőtt tíz órára hirdette a képviselőház a mai ülést. A fővárosban akkor már futótűzként elterjedt a miniszterelnök hirtelen halálának híre és mindenütt megdöbbenést keltett. A képviselőház folyosóin megdöbbenben tárgyalták a lesújtó hírt. Negyed 11 órakor szólaltak meg az ülést jelző csengők és a képviselők szólanul foglalták el helyeiket.

Tasnády-Nagy András elnök a következő szavakkal nyitotta meg az ülést:

— Tisztelt Ház! Mélységes megdöbbenéssel jelentem (a képviselők felálltak helyeikről), hogy Teleki Pál gróf miniszterelnök ma éjjel tragikus hirtelenséggel elhunyt. A gyászos megdöbbenések percei nem alkalmasak arra, hogy az elszünetelt súlyos veszteségről méltóképpen megemlékezzünk, egyben alkalmasnak arra is, hogy itt mosi bármilyen kérdésben tárgyalást folytassunk. Javasolom, hogy a Ház üléseit bizonyiatlan időre napoljuk el.

Az ülés a gyásznak ezzel a bejelentésével néhány perc alatt véget ért.

Pénteken és szombaton szünetelnek az iskolai előadások.

Budapest, a MTI jelenti: A vallás- és közoktatásiügyi miniszter a sajtó

és a rádió útján elrendelte, hogy a gyász jeléül az ország valamennyi tanintézetében pénteken és szombaton szüneteljen a tanítás. Pénteken reggel valamennyi tanintézet valamennyi osztályában az előadó tanítók és tanárok emlékezzenek meg Teleki Pál grófnak a magyar nemzet szolgálatában egy életen át fáradtsággal és önfeláldozással végzett munkájáról és érdemeiről. Ugyancsak a sajtó és rádió útján felkéri az egyházi felelőségeket, hogy saját iskolájukra vonatkozóan saját hatáskörükben is hasonlóképpen rendelkezzenek, elrendelje még a miniszter azt is, hogy valamennyi közgyűjtemény pénteken és szombaton zárva maradjon.

Általános zenetiltalom a gyász jeléül.

Budapest, a Magyar Országos Turdósiú jelenti: A magyar királyi államrendőrség budapesti főkapitánysága közli:

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter elrendelte, hogy Teleki Pál gróf halála miatt ma az összes színházak, mozik, varieték előadása szüneteljen. A szórakozó üzemekben, vendéglőkben, kocsmákban ne legyen lánc és zene. A hangversenyeket sem tartják meg.

Biharmegye részvéte

Dr Cziffra Kálmán Bihar megye főispánja a következő részvéttáviratot küldte az özvegynek és a miniszterelnökséghez:

Nagyméltóságú

özv. gróf széki Teleki Pálné

Budapest

Mélyen megrendült lélekkel vettem a lesújtó gyász hírt hogy gróf széki Teleki Pál miniszterelnök önméltósága a magyarság boldogabb jövőjéért folytatott önfeláldozó munkája közben az egész nemzet pótolhatatlan veszteségére eltávozott az élők sorából. Kérem Nagyméltóságodat, fogadja vármegyénk közönségének nevében a Nagyméltóságodat és a nemzetet ért nagy veszteség felett érzett mélységes fájdalom kifejezését.

Kérjük a Mindenhatót, hogy fájdalmas gyászában Nagyméltóságodat segítse és adjon erőt ahhoz, hogy a súlyos csapást böles akaratában való megnyugvással el tudja viselni.

Dr Cziffra Kálmán

Bihar vármegye főispánja

M. K. Kormányznak, Miniszterelnökség Budapest

Megnagyobbodott hazánk miniszterelnökének gróf széki Teleki Pál miniszterelnök ur Önméltóságának megdöbbenő halála folytán ért súlyos veszteség érzetétől áthatva egész Bihar vármegye közönsége mélyen megrendült lélekkel osztozik a nemzet gyászában.

Az újalakult törvényhatóság lobozóját ünnepi közgyűlésünkön csak tegnap bontottuk ki és ezt a zászlót ma már a nemzeti gyász zászlóval kell az ősi vármegyeháza homlokzatán feleltetni.

A Mindenható újabb próbája alatt porig roskadva ugyan, de az Uristen segítő kezében bizva

fejezem ki vármegyém közönségének nevében mélységes részvétemet.

Dr Cziffra Kálmán

Bihar vármegye főispánja

Imrédi Váradon értesült Teleki haláláról.

Nagyvárad. Saját tud. Imrédy Béla volt miniszterelnök, aki ma reggel repülőgépen utazott Budapestről Kolozsvárra, a nagyvárad repülőtéren értesült Teleki miniszterelnök haláláról. Imrédy Béla mély megdöbbenéssel vette a hírt s aztán folytatta útját Kolozsvár felé.

A nagyvárad román konzul részvéte.

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad román konzul ma délben megjelent a főispáni hivatalban és részvétét fejezte ki Teleki Pál miniszterelnök elhunytá alkalmából.

A MÉP. összejövetelén beszéltek meg a temetésen való részvételt.

Budapestről jelentik: (B. E.) A MÉP. nak törvényhozó tagjai ma délután fél hat órakor a párt Eszterházy utcai helyiségeiben összejövetelt tartanak, amelyen megbeszélnek a temetésen való részvételt is.

Rómában nagy megdöbbenést keltett Teleki halála.

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz fővárosban a déli órákban terjedt el Teleki Pál gróf miniszterelnök halálának híre. A hír általános megdöbbenést keltett, mert nemcsak az olasz kormány vezetői, hanem az olasz népszéles rétegei is ismerték gyakori római látogatásából az elhunytat. A magyar miniszterelnök nagy rokonszenvnek és tiszteletnek örvendett. — Pozzo nagykövet a külügyminiszter sajtófőnöke emelkedett szavakkal emlékezett meg Teleki Pál gróf elhunytáról.

Lemondott a kormány

Budapestről jelentik: (MTI) A magyar királyi kormány tagjai a belügyminiszter, mint a rangidős miniszter elnöklése alatt csütörtökön délelőtt 9 órakor a belügyminiszteriumban minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács határozata alapján a kormány tagjai a Kormányzó Ur Öfóméltóságának benyújtották lemondásukat.

Macuoka elutazott Rómából

A japán külügyminiszter hazatérésében megegyeztet ellátogat Németországba

Rómából jelentik: (MTI) Macuoka japán külügyminiszter csütörtök délelőtt elutazott Rómából. A pályaudvaron ünnepélyesen búcsúztatták.

Rómából jelentik (MTI): A római japán nagykövetség szerdán este a nagykövetség épületében Macuoka külügyminiszter tiszteletére nagyszabású fogadást rendezett. A fogadáson megjelent a háromhatalmi egyezményhez csatlakozott államok követei, köztük Krisztics, jugoszláv követ is.

Berlinből jelentik (NTI): Macuoka japán külügyminiszter olaszországi látogatása után előreláthatólag egy napot Münchenben, egy napot pedig Berlinben fog tölteni. Valószínű, hogy ezalkalommal újból megbeszéléseket folytat Ribbentroppal. Macuoka ugyanazon a vonalon tér vissza Rómába, amelyiken Berlinbe érkezett.

Rómából jelentik: (MTI): Macuoka

pápai kihallgatása ünnepélyes külsőségek között folyt le. A Kelemen-teremben japán papnövendékek üdvözölték a külügyminisztert. A kihallgatás rendkívül szívélyes volt. A kihallgatás után, a Szentatya elbeszélgetett a japán kispapokkal és azt mondta: „Az önök minisztere igazán kitünő férfiú.” A Szentatya áldását adta a japán miniszterre. A pápai kihallgatás után Maglione bíborosnál tett látogatást Macuoka. A látogatás 50 percig tartott.

A japán külügyminiszter fogadta az olasz és német újságírókat és megelégedéssel szólott az uralkodóval, a Ducóval és Cianoval folytatott megbeszéléseiről. Megindultan emlékezett meg a Szentatyanál történt kihallgatásáról és a bíboros államtitkárral folytatott eszmecsereiről. Kijelentette, hogy Japán örökre Németország és Olaszország oldalán marad.

Berlini megítélés szerint

A jugoszláviai helyzet veszedelmesen hasonlít a háború kitörése előtti lengyel helyzethez

Ismét elmaradt a jugoszláv kormánynyilatkozat. — Macseket
péntekre várják Belgrádba

Berlinből jelentik: (MTI) Jugoszláviaiban a németellenes irányzat továbbra is állandóan fokozódik. Berlini illetékes helyen megállapították, hogy ennek megfelelően fokozott érdeklődéssel figyelik a jugoszláviai eseményeket. Jól értesült helyen lehetségesnek tartják, hogy a Berlinben tartózkodó belgrádi német követ már nem tér vissza Belgrádba. A szerda esti lapok továbbra is részletesen számolnak be a jugoszláviai németüldözésekről. A hírekhez nem fűznek állásfoglalást, de a címekből kivehető, hogy berlini megítélés szerint

a jugoszláviai helyzet veszedelmesen kezd hasonlítani a háború kitörése előtti lengyel helyzethez.

Belgrádból jelentik: (Budapesti Tudósító) A jugoszláv kormány szerdára jelzett minisztertanácsát nem tartották meg. Emiatt a kormánynyilatkozat is elmaradt. A horvát miniszterek Kossuti vezetésével Belgrádba érkeztek és egész nap tanácskoztak. Ugyátszik, hogy a kormánynyilatkozat megszövegezésére addig nem kerül sor, amíg Macsek vissza nem érkezik a jugoszláv fővárosba. Arra vonatkozóan, hogy Macsek mikor jön, még niniesnek megbízható értesülések. Lehetségesnek tartják, hogy csütörtökön este vagy pénteken megérkezik Belgrádba.

Amszterdamból jelentik: (MTI) Szófiai jelentés szerint az ottani benyomást a jugoszláviai helyzettel kapcsolatban a következőkben foglalják össze:

— Jugoszláviaiban az angol és amerikai ügynökök által szított háborús fanatizmus vált urrá. A kormány a feszültséget nem tudja levezetni. A mozgósítás tovább folyik.

Belgrádból jelentik: (Budapesti Tudósító) Szimovics miniszterelnök újabb rendeletével megtiltotta a Belgrádból való további kiköltözést. Mindazokat akik az utóbbi napokban a riasztó hírek hatására elmenekültek, vissza fogják küldeni a fővárosba.

Berlinből jelentik: (Stefani) Von Heeren belgrádi német követ tegnap este Berlinbe érkezett és a Wilhelmstrassen részletes jelentést tett. A jelentés vizsgálata még folyamatban van. Pillanatnyilag még nem várható a Német Birodalom végleges állásfoglalása.

Berlinből jelentik: (MTI) Politikai körök szerint a jugoszláv követ, aki tudvaleg jelentéstételre Belgrádba utazott, visszatér a birodalmi fővárosba.

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma jelentése szerint Temesvárra egyre nagyobb számban érkeznek menekültek. A német menekültek között több sebesült is van. Az egyik községben halálos áldozata is volt a tüntetéseknél. A németek falvait és házeit felgyújtották. A menekülők elbeszélik, hogy az Intelligence Service ügynökei járják az országot.

Berlinből jelentik: (MTI) A Wilhelmstrasse szószólója arra a kérdésre,

hogy van-e megjegyzése a Pester Lloydnak arra a megállapítására, hogy Jugoszláviaiban 400.000 magyar él, azt felelte, hogy nincs hozzáfűzni valója, de tudott dolog, hogy ennyi a magyarok száma Jugoszláviaiban.

Zágrábból jelentik: (Budapesti Tudósító) Hrvatski Dnevnik vezércikkében ezt írja:

— Akik meg akarják érteni a horvát népet és tiszteletben akarják tartani azt, ami a horvát népet jelenti, azoknak tudniuk kell, hogy Horvátország területe kicsi, de erkölcsi ereje nagy, olyan nagy, hogy a horvát nép nem ismer félelmet. Ha ennek a kornak a történelmét megírják, bizonyára hely jut annak a megállapításnak, hogy ez a nép mindig hűséges volt.

A továbbiakban hangsúlyozza a lap

hogy Horvátországban egy maroknyi bérenc akarja megmozgatni a nagyobb tömeget.

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma szófia jelentésében kiemeli a Slovo című lap cikkét, amely szerint nem hihető, hogy a jugoszláviai események Szovjetország és Németország jóviszonyát meglazítsák.

A verseci zsidók nyilvános gyűléseken izgatnak Németország ellen.

Zürichből jelenti a Pest: A horvátok azt kívánják, hogy Szimovics kormánynyilatkozatában tegye magáévá a bécsi megállapodás hivatalos szövegét. Kérdés azonban még az is, hogy Berlinben megelégednének-e egy ilyen nyilatkozattal. Belgrádban hír szerint nagy aggodalommal fogadták a német

„A liberálizmus és a magyar jövő”

Szerkesztő Ur!

Biharvármegye főispánjának tegnapi installációján egyik bizottsági tag ajkáról különös beszéd hangzott el „a szabadelvű korszak szelleméről és alkotásairól.” Nem több és nem kevesebb foglaltatott ebben a beszédben, mint az állítás, hogy „a liberálizmus korszaka történelmünknek egyik legboldogabb és legszerencsésebb korszaka volt”; „erkölcsileg is, anyagilag is a haladás korszaka”, amelyben „megelégedettség, társadalmi béke és rend, a közéletben pedig önzetlenség uralkodott”, s mindez azért, mert a liberálizmus nemzetboldogító eszméi „addig soha el nem képzelt dinamizmussal segítették hazánkat felfelé ívelő pályáján.” Mindezen eszmék hatóerejében az illusztris szónok szerint ma is szentül hisznie kell, mert a liberálizmus világboldogító eszméire is áll a szentírás: „A leányzó nem hall meg, a leányzó csak atuszik.”

Szerkesztő Ur, én nem merek vitába szállani az illusztris szónokkal, miután engem már túlfutott megfogtak azok az „idegen példák és szellemaramlások”, amelyek fölött ugyanez a beszéd annyira meggyőződéssel tört pácát a liberális gondolat nevében. Ehelyett egyszerűen felöttem hazánk nagy fiának, a csak egy esztendejé elhunyt Bangha Bélának egyik könyvét. „Magyarország újjáépítése és a kereszténység” a címe ennek a könyvnek, amely az oly tragikus irroni összeomlás napjaiban íródott. Ebben szóról-szóra a következőket olvásom:

„Jövők társadalmi és gazdasági rendjét semmiesetre sem szabad ismét a liberálizmus ingatag és felforgatóra hajló talaján felépítenünk. Semmiesetre sem szabad társadalmunkat ugyanarra az útra, ugyanazokba a belső kórságokba löknünk, amelyek már egyszer a sír szélére jut-

tatták. A liberális jelszavak féltis-kultuszából egyszersmindenkorra ki kell gyógyulnunk. Meg kell reformálnunk egész gondolkodásunkat, ki kell irtanunk belőle azt a mótelyt, amely ötven-hatvan év sajtója, nemzetgazdaságtani eltévelyedései, a szervezett társadalomellenesség szócsöveivel belénk szuggeráltak. Valósággal el kell égetnünk azokat a liberális bálványokat, amiket eddig imádtunk.

— Nekünk, magyaroknak, ne beszéljen többé senki az egyén korlátlan személyi szabadságáról, szabadsversenyéről, a létharc önszabályozó erejéről, az individualizmussal egyedül üdvözítő voltáról, stb! Mert mi már tudjuk, a saját bőrünkön tanultuk meg, hogy mindez vakmerő szédülés, gonosz játék a szavakkal, megtevesztő jelszóharc s tudjuk, hogy a jelszavak éppen azért veszedelmesek, mert mindig némi igaz maghoz fűzik a valótlanság védelmét.

— A kommunizmus utópiával és szabadságtiprással szemben mi is hangoztatjuk az egyéniség jogait, a szabadság és szabad kezdeményezési előnyeit. De kormányzati elvű emelni a liberálizmust; az egyén korlátlan szabadságának a társadalmi közjé mellőzésével továbbra is szabad teret engedni — több, mint bűn: kész öröklet és öngyilkosság... Egyet ugyanis soha ne felejtünk: azt, hogy a jelenkor gazdasági és társadalmi vívódásait s forradalmait, de nevezetesen hazánk és szegény magyar népünk irtozatos romlását, mai koldus helyzetét elsősorban a liberális gondolat, a liberális-kapitalista rend féknélküli és egyoldalú dédelgetése okozta.

Tovább nem idézek, Szerkesztő Ur, de azt most már szeretném tudni, kinek van igazsága: a magyar haza és sors hatalmas vatesének, Bangha Bélának, avagy a tegnapi illusztris szónoknak?...

Teljes tisztelettel:

Egy töprengő magyar.

rádiószolgálatnak azokat a híreit, amelyek szerint a bolgár és román határon való jugoszláv csapatfelvonulások az egész Balkán békéjét fenyegetik. Hivatalos belgrádi helyen erre azt válaszolják, hogy csupán óvintézkedésekről van szó és azok nem irányulnak sem Bulgária, sem Románia ellen.

Berlinből jelentik: A NTI szeptemberi jelentése szerint nagy létszámú jugoszláv erők elfoglalták helyüket a határmenti erődítményekben. A határt sok német menekült lépte át. Néhány magyar nemzetiségű menekült is elhagyta a jugoszláv határmenti övezetet. Temesvári jelentés szerint a jugoszláviai német menekültek száma állandóan nő és már több ezer főre rug. Főleg Nagykomlóra, Ótelekre, Mária-földjére és Hattyásra érkeztek nagyobb tömegben menekültek. A menekültek egybahangzó elbeszélése szerint a csetnikek katonai szervezeteit mindenütt megerősítették és fegyverrel látták el. Versecen a zsidók nyilvános üléseken izgató beszédeket mondtak Németország ellen. Nagy-kikindán egy ügyvéd követelte a németek fejét és egy másik szerb vezető is szidalmazta a németeket és büszkén mutogatta angol kokárdáját. Nagy-kikindán és Ujvidéken követelték a szövetséget Angliával. A Nagy-kikinda felé vezető útvonalat a határmentén vasúti sínekkel eltorlaszolták.

Több mint tízezer német menekült érkezett már Romániába.

Bukarestből jelenti az Esti Ujság: Szerda estig Jugoszláviából tízezernél több menekült érkezett Romániába. A menekültek elbeszélése szerint a Csetnik-szervezet tagjait az utóbbi napok folyamán bőségesen ellátták fegyverekkel. Belgrádban úgy tudják, hogy a jugoszlávai német követség személyzete és a német konzulátusok tagjai elhagyták az országot. Csupán a német ügyvivő és a katonai attasé marad továbbra is Jugoszláviaiban.

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma trieszti jelentése szerint 750 görögországi gyűjtőtáborból szabadult olasz érkezett haza Olaszországba. Az olaszok nagy elismeréssel beszélnek az athéni magyar követről.

A ma reggeli olasz sajtó jelentései a jugoszláviai helyzet további súlyosbodását tükrözik vissza. A Popolo di Roma ezt írja: — Jugoszlávia belső helyzete nem mutat javulást. A tengelyellenes munkában segítségére van az angol ügynököknek a jugoszláviai zsidóság is. A háromhatalmi egyezmény magas erkölcsi alapon áll, míg az angolok itt is a pusztulás politikáját üzik.

Bukarestből jelentik: (Stefani) Komoly feltűnést keltett, hogy a bukaresti jugoszláv követ látogatást tett Maniu volt miniszterelnöksél, a tengelyhatalmakkal szemben ellenséges érzülete miatt feloszlatott román nemzeti pársztpárt vezérével.

Róma nem közvetít.

Rómából jelentik: (MTI) Rómában bizonyos meglepetést keltettek a nemzetközi sajtó egyes hírei, amelyek szerint Olaszország a jugoszláv kérdésben állítólag közvetítésre vállalkozott. Ezeket a híreket annyira komolytalanoknak minősítik, hogy cá-

folatukat szükségtelennek tartják. Olasz politikai körökben rámutatnak arra, hogy a tengely politikailag, diplomáciailag és katonailag egyaránt olyan töretlen egészet alkot, hogy

semmiféle külön közvetítési kísérlet sem lehetséges. Római illetékes körök egyébként teljes nyugalommal figyelik az eseményeket.

Erdélyi kívánságok a nyugdíjtörvény kiterjesztésére

A marosvásárhelyi nyugdíjgyesület emlékirata a magyar kormányhoz

Legutóbbi számunkban ismertettük a nagyváradi nyugdíjgyesületnek az 1925. év december 1. előtti nyugdíjazott és kilencven százalékban magyar nemzetiségű közalkalmazottak sérelmeinek részben való orvoslására tett felterjesztést, most pedig rátértünk a marosvásárhelyi nyugdíjgyesület által kezdeményezett u. n. II. sz. emlékirat ismertetésére.

A marosvásárhelyi emlékirat néhány sorban kiemeli az 1200—1941. és a Visszatért Keletmagyarországi és Erdélyi részekre vonatkozó végleges nyugellátás megállapítását tárgyaló Törvényrendelet messzemenő és számtalan kicsiny részletekre is kiterjedő gondosságát. Hangsúlyozza, hogy ez a régóta várt Törvényrendelet Erdélyszerte gyógyító balsamként érkezett a hosszú elnyomatás sok gyötrelmére, — amelyben azoknak a volt magyar közalkalmazottaknak volt részük, akik nyugellátásra szorultak.

Belátjuk — így szól az emlékirat, hogy a magyar és román nyugdíjtörvények között fennálló különböző ellentétek összeegyeztetése nagyon kényes és nehéz feladat volt, de éppen azért, mert rendkívül sok sérelmet orvosolt, annál feltűnőbb, hogy kimaradt belőle a fontos második pont a 9. pa-

ragrafus szerinti fizetési osztály és fokozatba való besorolásnál, tehát a nyugdíjösszeg nagyságának megállapításánál alapul szolgáló közszolgálati idő meghatározása.

Az első az 1930-ban, a románok által hozott törvényben már elismert 5 évi szolgálati idő többletnek, amelyet ugyancsak a magyarság szolgálatból való gyors eltávolítására alkottak, a 9. paragrafus szerinti kivételezett beszámítása ugy a nyugdíj mérve, mint a nyugdíj százalék megállapítása céljából.

A második a nyelvvizsgák során elbocsátott vagy a nyelvvizsgák elől — betegség címén nyugdíjba kényszerült volt kisebbségi tisztviselők és közalkalmazottaknak a 9. és 11. paragrafusok szerinti fizetési osztályba és fokozatba való sorolásánál, — kimaradt a tényleges szolgálati időhöz 5 év hozzászámítása, ugy a nyugdíj összegszersége, mint a nyugdíj százalék nagyságának emelése szempontjából.

Indokolásul felsorolja a marosvásárhelyi és most már a nagyváradi nyugdíjgyesület hogy a főlhozott 2 pont közül az elsőt minden esetben, a másodikat pedig több szolgálati ágban a román kormány is alkalmazta, valószínűleg az eltávolítási művelet kegyetlenségének enyhítésül — és így fejezi be az emlékirat: a magyar kormány — nézete szerint — valószínűleg szintén elismeri e jog elismerésének szükségességét.

A kolozsvári nyugdíj egyesület is bizonyára csatlakozni fog a tegnapi és mai számunkban ismertett két emlékirat három módosító pontjához és így azok erdélyi kívánságok alakjában jutnak el a Kormányelnök urhoz.

Német és olasz páncélos csapatok bevették Agedábiát és Zuelinát

370 ezer tonna hajóteret sülyesztettek el
a németek egy hét alatt

Berlinből jelentik: (NTI.) A véderő főparancsnoksága közli: Német és olasz páncélos csapatok és a légiőerő tovább gyarapították Északafrikában a március 31-én aratott sikereket. Ennek során 30 ellenséges gépjárművet zsákmányoltunk.

Ugyancsak a véderő főparancsnokság jelentő, hogy április másodikán tovább üldözték azokat a csapatokat, amelyeket a német és olasz kötelékek Marsa Bredánál visszavertek. Bevették Agedábiát és Zuelinát. Zsákmányoltak páncélos és páncéltalan gépkocsikat. Saját veszteségei rendkívül csekélyek.

Berlinből jelentik: Az Atlanti óceánon harcoló német hadihajóraj, mint a Német Távirati Iroda értesül, a március 16-ától március 23-áig terjedő héten 360.000 tonna hajóteret sülyesztett el.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Hull visszautasította a lefoglalt hajókkal kapcsolatos német és olasz tiltakozást

Washingtonból jelentik: (NTI.) A washingtoni német nagykövet közölte, hogy a német hajók lefoglalása és a legénység letartóztatása miatt még egy másik tiltakozó jegyzéket is átnyújtott az amerikai külügyminisztériumban. Beavatott körök szerint ebben a jegyzékben Németország azt követeli, hogy az Egyesült Államok adja vissza a lefoglalt hajókat a jogos tulajdonosoknak és azonnal adják vissza a kapitányoknak a hajók feletti

Nem foglalkozhatnak rádiócikkek terjesztésével zsidó kereskedők

Nagyvárad. Saját tud. A zsidótörvénynek a felszabadult erdélyi részekre való kiterjesztéséről intézkedő miniszteri rendelet végrehajtása során a nagyváradi postaigazgatóság megtette az első lépéseket azoknak a rádióforgalombahozó és előállító engedélyeknek a visszavonására, amelyek eddig zsidók kezében voltak. A zsidótörvény ugyanis ebben a szakmában semmi kivételt nem ismer s így a rádiócikkek terjesztésével és előállításával foglalkozó cégek a legrövidebb időn belül el fogják veszíteni engedélyeiket.

Az igazgatóság felszólítást intézett a postahivatalokhoz, hogy záros határidőn belül — április hónap közepéig — tegyenek jelentést az összes általuk kiadott engedélyekről.

A jelentések beérkezése után a postaigazgatóság személyi lapokat küld ki, amelyeket az engedélyeseknek azonnal ki kell tölteniük s ezek alapján az igazgatóság bevonja majd a zsidóknak kiadott engedélyeket.

Nyilvános telefonfülkéket állítanak fel Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi postaigazgatóság javasolta a vezérigazgatóságnak, hogy a város területén utcai nyilvános távbeszélő fülkék felállítását engedélyezze.

Jelenleg csak a távbeszélő központban vannak nyilvános távbeszélő fülkék s az egyes postahivatalokban is csak fülszék nélküli állomások állanak rendelkezésre, ami nem felel meg a telefonbeszélgetések titkos jellegének. A nagyváradi postaigazgatóság terveze szerint a város területén négy év alatt, évenként 6, összesen tehát 24 nyilvános távbeszélő fülkét fognak felállítani, ugy hogy négy év múlva a város valamennyi forgalmasabb terén, utvonalon és a fontosabb utkereszteződéseknél telefonfülkék fognak a közönség rendelkezésére állani.

Az első évben — 1941-ben — a következő helyeken állítanak fel telefonfülkéket: Szent László tér, Bémer tér, Nagypiac tér, Schlauch tér, továbbá a Közkórház és a Nagyalomás előtt.

A telefonfülkéket a helybeli iparosokkal fogják elkészíttetni, a beérkezett ajánlatok szerint darabonként 1200 pengő költséggel, ugy hogy az első évi errevonatkozó költségvetés 7200 pengő tesz ki.

A nagyváradi közönség bizonyára örömmel fogja üdvözölni ezt az újítást.

A Budapesti Nemzetközi Vásár, a hadi- és motorizációs-, valamint a virágkiállítás együttes látványossága szenzációssá tesz Budapest tavaszát

Még a mai, a közönséget naponta más világeseményekkel izgalomban tartó időkben is a szenzáció erejével hat a május 2-án megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásár.

Merész állítás, ez a tények azonban be fogják bizonyítani, hogy jogosult Amióta Magyarországon kiállítást, vagy vásárt rendeznek, nem volt még példa arra, hogy ennyi külföldi állam résztvegyen a magyar árumintavásáron. Megjelenik — a magyar vásárok történetében első ízben — az Orosz-Szovjet állam Uniója hatalmas nemzeti pavillonnal. Több, mint 10 év után megvalósul most újból, hogy turáni fajtestvéreink: Japán hivatalos kiállítással vesz részt a magyar árumintavásáron. Résztvesznek természetesen impozáns pavillonnal Olaszország a magyar szakmák közé beosztott gyárak propagandáját kiegészítő, a gazdasági felvilágosítás célját szolgáló külön pavillonnal Németország. Részvételre jelentkezett és nagyszabású pavillont terveznek Jugoszlávia és Törökország. Épül már Svájc és Szlovákia nemzeti oszlopa is. Lesz tehát mit látni meg csodálni ezen a vásáron.

A külföldi államok részvételével azonban még távolról sincs lezárva a

szenzációk sorozata. A Vásár divatrevüje megduplázódott gazdagsággal készül a bemutatóra. A 100 éves magyar ipar eszortjja, az „Erdélyi Kiállítás” már régebben felkeltette minden magyar érdeklődését. A magyar gyárak egytől-egyig csak a legújabbat, a ma lehetséges, a ma szükséges termékeket mutatják be. Szenzációt jelent, hogy a vásáron nem lesz hústalan nap és számos egyéb korlátozás is megtorpan a vásár kapuja előtt. És mindezekben, az 1500 magyar vállalat kiállításán felül, a Vásárral törszomszédságban ott találjuk a hadi- és motorizációs, valamint repülőgépkiallítás, amelynek páratlan érdekességét legjobban az jellemzi, hogy a modern háború minden eszközét itt fogják Magyarországon első ízben bemutatni. A hadi- és motorizációs kiállítás a Vásártól függetlenül külön belépődíj mellett megtekinthető esemény, de ott fogjuk találni közvetlen a vásár mellett — csak úgy, mint a hadikiállítás — a Virágkiállítást is, a természet minden kedvelőjét elkápráztató szépségeivel. A nagy magyar „nemzetközi vásár”: a hadi- és motorizációs kiállítás, és a virágkiállítás három oly látványosságot jelent, amelyre méltán mondhatjuk, szenzációssá tesz Budapest tavaszát.

A nagy elődök nyomában

Ünnepélyes külsőségek között alakult meg 22 év után Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága

Dr Hlatky Endre főispán beiktatása

Huszonkét év után ismét magyar főispánok és magyar közigazgatási bizottság beiktatására gyűlt össze Bihar és megyéjének és Szent László városának magyarsága. 1778-ig egyházi közigazgatás vezette a megye és a város ügyeit és az utolsó egyházi főispán Patachich Adám püspök volt, az a Patachich Adám, aki püspöki palotánk és székesegyházunk felépítését is befejezte. 1778-ban ült a főispáni székbe először világi férfi, gróf Andrássy István, valóságos belső tanácsos személyében és ettől az időtől veszi kezdetét Nagyvárad polgári közigazgatása is. Egészen 1905-ig a vármegye főispánja volt a városé is, ekkor választották ketté a főispánokat s Miskolczi Ferenc lett az első vármegyei és Hlatky Endre az első városi főispán. Hlatky halála után Glatz Antal, azután Cziffra Kálmán és végül 1918-ban dr Malatinszky Lajos voltak a város főispánjai.

A szomorú emlékü kormánybiztosok és prefektusok után most ismét főispánokat iktattunk. Az új magyar idők magyar főispánjai hozzanak békeséges fejlődést, gazdagodást sok megpróbáltatáson átvégződött meggyeinkre és városunkra.

A városi törvényhatósági bizottság beiktatása

A városháza — ahol tegnap a város első főispánjának a fiát iktatták be a főispáni székbe, még nincs negyven éves! 1904-ben tartották meg a város új székházában az első gyűlést. Szerdán délután ünnepi díszbe öltözött a városháza. Az előcsarnokot déli, szaki növényekkel, piros szőnyegekkel díszítették fel és sisakos, díszruhás rendőrök sorfala között vonultak fel az előkelőségek a székházba, hogy jelen legyenek a főispán és a törvényhatósági bizottság beiktatásán.

Délután fél öt órakor kezdtek érkezni a kinevezett törvényhatósági tagok, valamint a meghívott vendégek, akiket dr. Csapó Ferenc polgármesteri titkár vezetett a kijelölt helyekre. Ott láttuk a régi Nagyvárad sok értékes vezérférfiát is, akik csak nemrég tértek vissza Nagyváradra: Beóthy László v. b. t. t. nyug. főispán, Lukács Ödönt, a város egykori nagynépszerűségű főjegyzőjét, dr. Sass Elemér miniszteri osztályfőnököt, dr. Baróthy Pált, a budapesti főügyesség vezetőjét, Gyárfás Bálint miniszteri tanácsost, Cseray István miniszteri titkárt, Vajay Károly dr. ny. főispánt, vitéz Góthay Béla tábornokot, dr. Thury Kálmánt, a Tábla elnökét, dr. Medvigy Gábor táblabíró, Bozóky Ödön honvédezedest, dr. Balázsovich Rudolfot, dr. Olasz Bélát és a mai Várad vezetőférfiai közül az egyházak, a bíróságok, a polgári és katonai előkelőségek nagy tömegét.

Pontban öt órakor érkezett meg a vármegyei díszruhás küldöttség, élén dr. Cziffra Kálmán főispánnal és dr. vitéz Nadányi János vezetésével. Röviddel ezután bevonultak a tanács-

rembe dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester kíséretében. Az ülés megkezdése előtt a gyűlés tagjai elénekelték a magyar Híszkegyet s ezt követően tartotta meg dr. Hlatky főispán a megnyitó beszédet, egyben bejelentve Nagyvárad törvényhatósági bizottságának megalakulását. Megemlékezett azokról is, akik a huszonkét év alatt kidőlték az élők sorából. A főispán kegyeletos szavait a jelenlevők állva, megilletődötten hallgatták végig.

Miután dr. Borbély Dezső főjegyző felolvasta a törvényhatósági bizottsági tagok névsorát, bejelentette azoknak nevét, akik kimentették magukat. Dr. Hlatky főispán üdvözölte a megjelenteket, majd felolvasták a belügyminiszteri leirat tartalmát a főispáni és a polgármesteri kinevezésekről.

Dr. Hlatky Endre főispán mély gondolatokban gazdag, tartalmas üdvözlőbeszédre, amelyben hangoztatva azokat a nehéz feladatokat is, melyek az új törvényhatósági bizottságra várnak, dr. Thury Kálmán, az

előtábla elnöke, bizottsági tag válasszolt, kifejtve, hogy a városi önkormányzat bontogatja szárnyait, egy új korszak veszi kezdetét. Üdvözli a főispánt, mint méltó utódját apjának.

Dr. Hlatky főispán megköszönve az üdvözlést, áttért a város fejlődésének ismertetésére, felemlítve a múltban élő főispánok és polgármesterek neveit, kegyelettel adózva azoknak munkásságáról. Az egykori Nagyvárad fejlődésének egyes állomásai elevenedtek meg a főispán mindvégig lebilincselően érdekes beszédében. A múlt ismertetése közben kitért Tisza István meggyilkolására és az erre következő döbbenetes eszfeendőök hosszú sorára: a trianoni évekre.

— A lelkekben azonban egyre erősebben világított a nemzeti öntudat fénye, — mondotta többek között a főispán, — és a nemzeti öntudat a trianoni országban új, nemzeti alkotmányos rendet teremlett.

— A legelső alkotmányos tényezője az országnak, a kormányzatnak, akihez az újjáteremtődő magyar államiság történelmi ténye kapcsolódik, a Kormányzó úr.

E szavakra a jelenlevők hosszantartó, lelkes tapsban törtek ki. A taps lecsillapulta után a főispán folytatta beszédét, hódolattal emlékezve meg gróf Teleki Pál miniszterelnökről és Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszterrel és arról a nagy munkáról, amelyet az ország újjáépítése terén végeztek.

Végül üdvözölte a megjelent előkelőségeket és a miniszterek képviselőit.

Ezután dr. Krüger Jenő tartott megleghangú beszédet az átélit szenvedésekről, megemlítve, hogy nem véletlen dr. Soós István polgármesteri kivétele, mert erre a tisztségre a polgárság bizalma helyezte mint olyat, aki erre két évtizede képezte magát. Nagyvárad 92.000 lakossága közül 90.000 szegény s ezeknek a polgároknak felemlése nem csekély feladat.

Dr Soós István polgármester a 22 éves rablógazdálkodásról

Dr. Soós István, miután köszöntötte az előkelő vendégeket, szépen felépített beszédben számolt be a 22 éves román közigazgatás szomorú emlékü működéséről, kiemelve, hogy a városi polgár gyűléssel gondolt a városházára, ahol nem igen állottak szóba az ő anyanyelvén, azonban fizetni kellett minden évben súlyosabb és súlyosabb terhet, melyet legtöbbször olyan urak vetettek ki, akik a Kárpátokon túlról jöve, semmi közöséget nem éreztek ezzel a várossal, sem a polgársággal, csak saját, vagy idegen érdeket képviseltek.

A polgármester nagyhatású beszéde után — amelyet a jelenlevők nagy figyelemmel hallgattak végig, — bejelentette, hogy a város megfesteti vitéz Horthy Miklós kormányzó urunk arcképét a városháza díszterme számára. A bejelentést lelkesedéssel vették tudomásul a törvényhatósági bizottság tagjai.

Ezután az alakuló és beiktató ülésről üdvözlő táviratokat küldöttek a

kormányzóknak, a miniszterelnöknek és a belügyminiszternek.

Szünet után megkezdődött a szavazás, melynek során a következő bizottsági tagokat választották meg:

A bizottságok

A gyűlés berekesztése előtt az egybegyűltek elénekelték a Himnuszot. Ezután sor került különböző bizottságok megválasztására s e célból szavazatszerű bizottság alakult dr. Krüger Jenő elnöklétével. A szavazás tartalmára a főispán az ülést felfüggesztette, majd az ujranyitás után hatvanhárom szavazat egyhangúlag megválasztotta az alábbi bizottság tagjait:

Kisgyűlés tagjai: Rendes tagok: Csernák Béla, Materny Imre, Medvigy Ferenc dr, Pataki András, Pintér István, Schriffert Béla dr. Szabó János, Szabó Károly. **Póttagok:** Vitéz Csethe József, Fenesy László, Istvánffy József, Krausz Samu, Lestyán

Endre dr, Oswald Arisztid, Szabó Eajos dr, Varga Jenő. **Két városi tanácsnok:** Klemens Rudolf, dr Varga László.

Közigazgatási bizottság tagjai: Bartsch Sándor, Brösztel Lajos, Domokos László, Hermann Lajos, Horváth Árpád, Korcsmáros László, Krüger Jenő dr, Pintér István, Szabó János, Verzár István dr.

Pénz- és gazdasági szakbizottság tagjai: Bartsch Sándor, Demetrovich Elek dr, Fazekas Lajos, Gencsy Zsolt, Hermann Lajos, Horváth Árpád, Kaczián Kálmán dr, Kovács Árpád dr, Krausz Samu, Krüger Jenő dr, Lestyán Endre dr, Máthé Pál, Mónus Sándor, Nagy Dezső dr, Pintér István, Schriffert Béla dr, Szabó János, Szabó Károly, Székely Lajos.

Jogügyi bizottság tagjai: Domokos László, Erdélyi Szever, Horváth György dr, Kaczián Kálmán dr, Kovács Árpád dr, Krüger Jenő dr, Nagy Dezső dr, Paál Árpád dr, Patkó Elemér dr, Sebő Mihály dr.

Közművelődési, szünügyi és könyvtárbizottság tagjai: Barbul László, Bartsch Sándor, Brösztel Lajos, Csernák Béla, Daróczy Kis Lajos, Imrik S. Zoltán, Korcsmáros László, Krüger Jenő dr, Martsa Dénes dr, Materny Imre, Medvigy Ferenc dr, Oswald Arisztid, Paál Árpád dr, Popovics Vazul, Schriffert Béla dr, Sulyok István, Szabó János, Szabó Lajos dr.

Építési, városrendezési és közlekedési szakbizottság tagjai: Vitéz Csethe József, Fenesy László, Hermann Lajos, Horváth Árpád, Horváth György dr, Istvánffy József, Kaczián Kálmán dr, Korcsmáros László, Materny Imre, Máthé Pál, Medvigy Ferenc dr, Mónus Sándor, Pataki András, Petách Endre, Pintér István, Schilling Árpád dr, Schriffert Béla dr, Szabó János, Szabó Károly, Szabó Lajos dr, Székely Lajos.

Népjóléti és szegényügyi bizottság tagjai: Ajthay Gyula, Arkossy Zoltán dr, Barbul László, Bartsch Sándor, Emödi János, Halász Gyula, Horváth Árpád, Korcsmáros László, Materny Imre, Oswald Arisztid, Popovics Vazul, Schriffert Béla dr, Schilling Árpád dr, Sulyok István, Szabó János, Szabó Károly, Szabó Lajos dr, Szöke Ferenc dr, Varga Jenő, Verzár István dr.

Iparos tanácsok felügyelő bizottsága: Elnök: Szabó Károly. Tagok: Fazekas Lajos, Fenesy László, Mónus Sándor, Pintér István, Szabó János.

Kereskedő-tanácsok felügyelő bizottsága: Elnök: Horváth Árpád. Tagok: Bartsch Sándor, Béres Károly, Korcsmáros László, Krausz Samu, Pataki András.

A történelmi gyűlés este nyolc óra kor ért véget.

Aknára futott és elsüllyedt két jugoszláv hajó

Belgrádból jelentik: A Karagyorgye nevű 1200 tonnás és a Péter Király 1700 tonnás személyhajó, az Adriai hajóstársaság két gőzöse, állítólag saját aknájára futott, felrobbant és elsüllyedt. A Karagyorgye legénysége 22, a másiké 21 főnyi volt. Az utóbbi hajón utazott a hajóstársaság vezérigazgatója és felesége. A két hajón ugyszólván ugyanabban a percben történt a robbanás és a két gőzös elsüllyedése. Az utasok nagyrészt megmentették.

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerekezés

Falburkoló üvegcsempék

gyári lerakata

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

Belvárosi mozgóban
Nyugati győzelem
Korhű történelem egy egész estét
betöltő élmény.

Tel. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
MA Budapestel egyidejűleg MA
Elkészített levél
Szörényi Éva, Uray Tivadar,
Felek S. Maklár Z.

Pazar kiállítás, gyönyörű magyar film-
sláger, melynek külső felvételei Varsóban
készültek
Áll a bál
Simor Erzs, Szelecky Zita és Csontos Gyula
Ma az APOLLÓBAN

Az erdélyi fürdők ujjáépítése

1000 szálloda áll az idegenforgalom rendelkezésére magánvillákon kívül

Marosvásárhelyről jelentik: Az Erdélyi Fürdők Szövetségének a székely fővárosban történt megalakulása Biró István dr. országgyűlési képviselő agitációja folytán jött létre és az első komoly állomását jelenti annak a folyamatnak, amely mindvégig a kormány és az Erdélyrészi Gazdasági Tanács gondoskodása következtében alakult ki.

Az erdélyi részek visszatérésének már az első napjaiban, különösen pedig a Marosvásárhelyen 1940. szeptemberében tartott kormányértekezleten mutatkozott meg a maga teljességében a székely fürdők, üdülőhelyek, turisztikai látványosságok és ezzel kapcsolatosan a kimondott sport- és gyógyhelyek gazdasági jelentőségének közérdeke. Gróf Teleki Pál miniszterelnök a székely fürdők és üdülőhelyek számára új korszerű megteremtését látja szükségesnek és ezért a kérdésben érdekelt összes illetékes tennyezők állandóan napirenden tartják a fürdőterületek nemzetgazdasági kihasználásának legkézenfekvőbb módon megoldandó módzatait.

Az erdélyi fürdők rendbehozása

Legelsősorban is a fürdők rendbehozatala szerepel a kormány erdélyrészi gazdasági munkaprogramjának első teendői között, mert csakis a korszerűsítések után lehet szó arról, hogy a szükséges méretű idegenforgalom meginduljon. Erre vonatkozólag az Erdélyrészi Gazdasági Tanács véleményezésével az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal állított föl Kolozsváron és Marosvásárhelyen kirendeltségeket, amelyek a szükséges előkészítő tennivalókat máris elvégezték. Így elsősorban szakemberek közreműködésével összeállították az erdélyi fürdők és üdülőhelyek jegyzékét, ezeket nevezetességek szempontjából osztályokba sorozták. Ugyanakkor készültek el az erdélyi részek idegenforgalmi fellendítése céljából a vadászatra, a téli és nyári sportokra, a turisztikai propagálásra alkalmas területek gyakorlati bekapcsolására vonatkozó szaktervezetek is.

Az OMIH most fejezte be az erdélyi fürdők szállóinak és férőhelyeinek összeállítását is, amelyekből kiderül, hogy bár sok tennivaló van, még a legelsőrangú erdélyi fürdőhelyek korszerűsítésére is, mégis legalább

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatat télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

ezer szálloda, 7—8 ezer szobával és mintegy 15 ezer ágyval áll rendelkezésre. Ha a magánvillákat is figyelembe vesszük, akkor mintegy száz-ezer ágy áll a nyári vendégforgalom rendelkezésére.

Dr. Veress Gábor, az IBUSZ alelnök-vezérigazgatója a minap mutatótt rá arra, hogy mennyire fontos

Az erdélyi fürdőkben keres elhelyezkedést az anyaországbeli magántőke

Az előkészítő tennivalók formáját illetőleg általánosságban az a vélemény alakult ki, hogy központosítva kell a tennivalókat végezni. Ilyen értelemben fürdőügyi kormánybiztoság felállításának terve merült föl, amely felügyelői útján irányíthatná az ujjáépítés munkáját. Még ennél is célirányosabbnak látszik azonban, ha a tulságos bürokratizmussal fenyegető terv megvalósítása helyett egy olyan rugalmas és szakkérdésekben gyakorlott intézmény venné kezébe az erdélyi fürdők ügyeinek központi intézését, mint amilyen az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal már készen álló és megfelelő szervezettel rendelkező intézménye. Ez az utóbbi terv, azzal biztat, hogy a lehető legrövidebb időn belül a legkevesebb adminisztratív költséggel elérni az erdélyi fürdők és üdülőhelyek korszerűsítését és berendezéseinek legszükségesebb pótlását. Mivel ehhez természetesen pénzre van szükség, az erdélyi fürdőhelyek és üdülők ujjáépítésében a lehető leggyümölcsözőbb módon találhat elhelyezkedést az anyaországbeli magántőke.

A székelyföldi üdülőhelyek idegenforgalmi kérdése számos munkaközpont lehetőségét jelenti s ezért nem csak idegenforgalmi, de szociális jelentősége is van a magyar nemzetgazdaság életében. Az elszegényedett erdélyi magyarság számára kézenfekvő módon kell megteremteni a nevezetű munka új kereteit. A Fürdők Szövetségének megteremtése az összes erdélyi fürdőtulajdonosok és

a székely fürdőhelyekhez vezető utak jókarbalehelyezése, hiszen egész Magyarországon az erdélyi fürdők és üdülőhelyek klimatikus viszonyai a legkedvezőbbek, amennyiben a legszárabb, legderültebb és a legszélmentesebb időjárása van. Gyógytényezői pedig az egész világon páratlan gazdaságaik.

bérlők egy keretbe való foglalását valószínűsíti meg s máris jelentős gyakorlati lépést jelent.

A kormány illetékes tényezői maguk is jelentékeny összeggel szívetnek a fürdők talpraállításának eredményes megszervezésére.

Remény van rá, hogy ezenfelül kedvezményes hitellel, természetesen adókedvezményekkel segítik elő a magántőke elhelyezkedését az erdélyi fürdővállalkozásokban, amelyeknek a villamosítási akcióval való összefüggésével külön széleskörű nemzetgazdasági programot jelentenek. Ebben a vonatkozásban máris jelentős állomást jelent az az eredmény, amelyet az Erdélyrészi Gazdasági Tanács ért el az iparügyi minisztériumban. A

Nagyarányu birói kinevezések és áthelyezések

(Befejező közlemény.)

Dr. Rácz Károly szatmárnémeti ügyvédet a szatmárnémeti kir. törvényszék tanácselnökévé, dr. Bodor József volt zilahi törvényszéki bírót a zilahi járásbíróvához bírót; dr. Pop Simon volt állami ügyvédet a zilahi törvényszékhez bírót; dr. Párigay Béla volt máramaroszi törvényszéki bírót a máramaroszi kir. törvényszékhez bírót, dr. Záh Aurél volt szilágycsehi járásbírot a szilágycsehi, dr. Felke Valér

volt nagykarolyi járásbírot a magyar, láposi járásbíróvához járásbírókat, dr. Györfly Ákos soproni királyi törvényszéki titkárt a nagykarolyi, dr. Romvári Iván gyulai kir. járásbírói titkárt a szilágysomlyói járásbírókhoz járásbírókká, dr. Malina Lajos kistelti ügyvédet a máramaroszi királyi ügyészséghez ügyésszé, dr. vitéz Horváth János budapesti ügyvédet a szatmárnémeti kir. járásbíróvához járásbíróvá, dr. Dobos István avasfelföldi ügyvédet a szatmárnémeti kir. törvényszékhez bírót, dr. Boldog Lajos pécsi ügyvédet a nagysomkúti, dr. Borló Mátyás békési ügyvédet a nagyszalontai, dr. Hegedűs Frigyes nagykarolyi ügyvédet a székelyhídi járásbíróvához járásbírókká, dr. Lenkei Árpád élesdi ügyvédet az élesdi járásbíróvához járásbíróvá; dr. Fülöp Pál ujkecskei ügyvédet a máramaroszi kir. törvényszékhez bírót, dr. Köllő László szatmárnémeti ügyvédet a szatmárnémeti kir. járásbíróvához járásbíróvá kinevezték.

Kusev bolgár miniszter látogatása Kisbéren és Székesfehérvárott

Budapestről jelentik: (MTI) Kusev bolgár földművelési miniszter szerdán megtekintette a budapesti nagyvásárcsarnokot, majd a szövetségi és borászati intézetben tanulmányozta az intézet munkáját, tekintettel arra, hogy Bulgáriában most készülnek a bortörvény megalkotására. Délután fél egy órakor gépkocsin kirándulást tettek a kisbéri állami méneshirtok megtekintésére. Délután 3 órakor érkeztek Kisbérre, ahol ebéd volt a bolgár vendég tiszteletére, majd elővezették a szebbnél-szebb állami törzsméneket. A

bolgár miniszterrel egyidejűen német bizottság is tartózkodott Kisbéren, amelynek tagjai szintén nagy elismeréssel szemlélték a kiváló állatokat. Kusev kisbéri tartózkodása alatt annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Székesfehérvárott Szent István szarkofágjánál akar tisztelegni. Ennek megfelelően Székesfehérvárra utaztak, ahol az ősi bazilika kiválóított romjait tekintették meg és némán tisztelgettek. Este Budapesten Kusev miniszter tiszteletére vacsorát rendeztek.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD
SZILAGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30,
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

**VIRÁGVASÁRNAP A SZÉKESEGY-
HÁBAN.** Virágvasárnapján a Székes-
egyházban nem 10 órakor, hanem fél
tízkor kezdődik a barkaszentelés és a
szentmise. A szentbeszédet dr. Les-
tyán Endre prelátnak mondja, a
passiót pedig a papnövendékek
éneklék.

Április 9-én tartja meg alakuló ülés-
t a megye közigazgatási bizottsága.
Nagyvárad. Sajat tud. A vármegyehá-
zán nyert értesülésünk szerint a most
megválasztott közigazgatási bizottság
április 9-én tartja alakuló ülését. —
Ezen az ülésen választják meg az al-
bizottságok tagjait.

**A Belvárosi mozgóban a
film nagyságára való te-
kintettel előadások kez-
dete: fél 5, 7 és fél 10
órákor.**

Adakozunk az árvízkarosultaknak.
A nagyvárad Háztulajdonosok Szövet-
sége hírlapilag felhívta tagjait, hogy
vegyék ki részüket a legfelsőbb hely-
ről megindított országos mozgalomban
és vagyoni helyzetükhöz mérten járul-
janak hozzá az országos árvíz által
hajléktalanokká földönfutókká tett
polgártársaik felségítéséhez és ahhoz,
hogy a szerencsétlenül járt polgártár-
saik a nemzetnek ismét munkás és
hasznos tagjaivá válhassanak. Felhí-
vásunk meghallgatásra itt talált. Az
általunk megnyitott gyűjtőben nagy-
számu háztulajdonos áldozott a ne-
mes célra. Miután gyűjtésünk ered-
ményét a polgármesteri hivatalhoz
beszolgáltatni kívánjuk, megújítjuk
kérelmünket és felhívjuk azokat a
háztulajdonos társainkat, akik eddig
ezen emberbaráti kötelességüket nem
teljesítették, hogy ezt mielőbb eszkö-
zöljék és ekkor ezen nemes célhoz
vagyoni helyzetükhöz mérten hozzá-
járuljanak. A Háztulajdonosok Szövet-
sége elnöksége.

A Szent Mónika közösség, a nagy-
várad római katolikus egyházközség
asszony csoportja. — mint megírtuk —
tanulmányi hetet rendez a Püspök
fürdőben április 16-tól 23-ig. Jelent-
kezni Scholz Klára egyházközségi nő-
vérnél lehet Nagyvárad, Pray György
utca 5.

Gyorsírást, gépirást

Szabó Ferenc
okl. hásszaktanítónál tanulhat
Kossuth L. u. 11. II. em.

Halálozás. Veres Armand bányá-
mérnök 57 éves korában meghalt. Te-
metése 4-én délután 3 órakor lesz a
Rulikovszky kápolnából. — (Erdélyi
„Concordia“.)

Magyar-Olasz Bank

nagyvárad fiókja

megkezdte működését Rákóczi ut 4. (Orsolya zárdá épülete).

**ELMARAD A NÉGYESEK ÖS-
SZEJÖVETELE.** 4-es honvéd bajtár-
sak! Teleki Pál gróf miniszterelnö-
künknek tragikus és számunkra mély-
séges fájdalomt okozott hirtelen halá-
la miatt, április 4-ére tervezett vacso-
ra és a 6-ára tervezett dísztáborozá-
sunk elmarad. Szentmiklóssy Sándor
nyug. őrnagy, a 4. Honvéd Bajtársi
Egyesület elnöke.

**Üngyütök újra
TISZAY órásnál Rákóczi-ut 6.**

A NAGYVÁRADI TÜZHARCOS
SZÖVETSÉG 1941. április hó 13-án,
Husvét elsőnapján saját helyiségében,
pontosan 6 órai kezdettel táncos egy-
bekötött műsoros estélyt rendez a
szegény bajtársak felségélyezésére.
Bajtársi szeretettel várunk minden-
kit. Rendezőbizottság.

Hirdetmény. Nagyvárad thj. város
Közlekedési Hivatala felhívja az
összes juhtartó gazdákat, hogy juhál-
lományukat az 1941. évi február hó
15-i állapotnak megfelelően jelent-
sék be a Közlekedési Hivatalnál (Sza-
nizslo u. 15.)

Rendelet az erdélyi gyógyfürdőről.
Budapestről jelentik: (MTI) A hivata-
los lap mai számában rendelet jelent
meg a gyógyfürdők, gyógyhelyek, ásvány
gyógyforrásokra vonatkozó 1929. XVI. t. c.-nek a visszacsatolt ke-
leti és erdélyi országrészekre való ha-
tálybalépésével kapcsolatos egyes ren-
delkezések megállapítása tárgyában.

**A Belvárosi mozgóban a
film nagyságára való te-
kintettel előadások kez-
dete: fél 5, 7 és fél 10
órákor.**

* **FELHÍVÁS!** A nagyvárad M.
Kir. Áll. Tanítónőképző és Leányli-
ceum igazgatósága ezúton szólítja fel
mindazon szállítókat és hitelezőket
akik a volt román állami tanítónő-
képzővel szemben fennálló követelé-
seiket a katonai parancsnokság ideje
alatt az intézetnél bejelentették, hogy
saját érdekében sürgősen jelentkez-
zenek április 4-én a délelőtti órákban
az intézet irodájában a vallás és köz-
oktatásügyi miniszteriumból érkezett
„Összeírási ívek” átvételére.

* **Müller Testvérek vegyészeti gyár
r. t. nagyvárad cég 1941. évi március
hó 14-én tartott rendkívüli közgyűl-
sén a társaság feloszlását határozta el.
— A felszámoló felhívja a nevezett
cég hitelezőit, hogy követeléseiket leg-
később a jelen hirdetés harmad-
szori közzétételétől számított hat hó-
nap alatt érvényesítsék.**

**6 művészi
levezetőlap 4 pengő**
RUNA fényképésznel
Teleki P. utca 4. sz.

Műkedvelőelőadás. A Kálvin énekkar
folyó hó április 6-án (virágvasárnap-
ján), este pontosan háromnegyed 8 órai
kezdettel az Ipartestület otthonában
(Kert utca 4. szám) műkedvelőelőadást
rendez. Színpad kerül Zilahy Lajosnak
Süt a nap c. közismert, kedves vígjá-
téka, az egyesület tagjainak előadásá-
ban. A darab betanítását és rendezé-
sét nagy szakértelemmel Széles Gá-
bor készíti elő, aki egyszermind az
egyik főszereplő is. Ez a körülmény
és a rendezők igyekezete biztosítékot
nyújt arra nézve, hogy a megjelenő
közönségnek egy nagyon kellemesen
eltöltött estében lesz része. Belépője-
gyek ára: 1 pengő és 50 fillér. Az elő-
adás tiszta jövedelme jótékony célt
szolgál, amiért is kérjük a közönség
szíves pártfogását. Elnökség.

Elsötétítési készlet

Nagyvárad thj. város polgármestere
az alábbi felhívást bocsátotta ki:

Felhívom a város közönségét, hogy
folyó évi április hó 4-én 24 óráig (éj-
jel 12 óráig) a légóltalmi szempontból
előírt elsötétítés végrehajtásához szük-
séges intézkedéseket tegye meg, illet-
ve az elsötétítéshez szükséges anyago-
kat szerezze be és tartsa készletben.

Lakóházak, üzletek, vendéglők, ká-
véházak, cukrászdák és hasonló a kö-
zönség tömeges befogadására szolgáló
helyiségek egyáltalában minden ma-
gán- és középület ajtóit és ablakait
így minden egyéb fényt sugárzó illető-
leg fényt kibocsátó felületeit — az el-
sötétítés elrendelése esetén — fényát-
hatlan módon kell lecsökkenteni, hogy
az az épület (lakás, kávéház, vendéglő
stb.) belsejéből még az ajtók és az ab-
lakok, vagy más nyílászáró szerke-
zet nyitlatakor se szűrődhessen a sza-
badba a fény.

Jároművek külső lámpái elsötétíté-
séhez, illetve a fény csökkentéséhez
szükséges berendezést, anyagot ugyan-
csak kéznél kell tartani.

Felhívom a közönség figyelmét arra,
hogy a közvilágítási elsötétítés ezidő-
szerint csak az áramszolgáltatás tel-
jes kikapcsolásával történhetik. Min-
denki tartson tehát készletben laká-
sának belső legszükségesebb világítá-
sára megfelelő világító eszközöket
(gyertya, zseb-villanylámpa, akumula-
toros lámpa, stb.)

A lakóházak stb. elsötétítése fekete,
sötétzöld papír, függöny, fatábla, stb.
utján hajtható végre, a lényeg, hogy
teljes elsötétítés elrendelése esetén a
szabadba semmiféle fény ki ne sugá-
rozzék.

Nagyvárad, 1941. április 3.

Dr. SOÓS ISTVÁN
polgármester.

Nagyváradai kistüköe

SZAKÁLLT NÖVESZTEK — mon-
dotta egy nagyváradai keresztény
bazáros, amikor szappant vásárol-
tam nála és arról panaszkodott,
hogy nem kap árut a nagykereske-
dőtől, pedig már hetekkel ezelőtt
feladta a rendelését. Legutóbb is
csak úgy kapott, hogy zsidónak
mondotta magát. Ezért akar magá-
nak szakállt növesztetni, hogy ez-
után könnyebben elhiggyék neki.

Itt tartunk tehát. A második
zsidótörvény virágkorában, a har-
madik zsidótörvény lázas előkészü-
letei között odáig alázódik egy
keresztény kiskereskedő, hogy zsi-
dónak vallja magát, mert csak így
tud a szükséges áruhoz jutni. Akár-
milyen komikusnak is tűnik fel ez
az eset, mégis szomorú állapotokra
vall. A Baross Szövetségre, külö-
nösen megfelelő hatáskörrel ren-
delkező vezetőire hárul az a fel-
adat, hogy megszüntessék a keresz-
tény kiskereskedők hátrányos hely-
zetét.

HÁNY ZSIDÓ VAN Nagyváradon?

Nagyon sokan szeretnék ezt tudni.
A népszámlálás végleges adatai
most már meg tudnának felelni
erre a kérdésre. Jó lenne ezeket
nyilvánosságra hozni már csak
azért is, mert a találgatás sokkal
rosszabb a kellemetlen igazságnál.
Egyébként úgy tudjuk, hogy a hit-
községek kimutatásai 42 ezer zsi-
dóról tanuskodnak. Ehhez a szám-
hoz hozzá kell még venni a hitköz-
ségi kimutatásokból kimaradt zsi-
dókat — keresztelteteket és felemá-
sokat. Bizony, csinos kis szám ke-
rekedik belőle. Majdnem fele
Nagyvárad 93 ezer lakosának.

Lássuk tehát a népszámlálás pon-
tos, hű kimutatását. Ne szegyeljük.
Még azon a címen sem, hogy Szent
László városának nevezzük Nagy-
váradot. Talán a kimutatás jobb
belátásra bírja azokat, akik jól ér-
zik magukat ebben a galíciai mé-
retű zsidótengerben.

Temetés. Magochi Nagy Lajos volt
téglyáros 58 éves korában a Gróf
Teleki Pál utca 2. számú lakásán
meghalt. Temetése április 4-én délután
3 órakor lesz a Rulikovszky temető-
ben. (Caritas.)

**A Belvárosi mozgóban a
film nagyságára való te-
kintettel előadások kez-
dete: fél 5, 7 és fél 10
órákor.**

Mindazoknak, akik szeretett
édesapám elhunytá alkalmá-
val szóban, vagy írásban fájd-
almamat enyhíteni igyekez-
tek, ezúton mondok halás kö-
szönetet.

ELKÁN KAROLYNÉ
ÉS CSALÁDJÁ.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje
a Magyar Lapok-at.

SZÁNTAY JÁNOS

kalapüzeme, új helyiségében Bazár-
épület, színház oldal. Telefon: 12-87.
Régi kalapját ujjá varázsolja.

Az Actio Catholica 6. számú filmkritikája

„SÁRGA RÓZSA”. Sekélyes be-
tyárromantika, több kifogásolható
jelenettel s erkölcsileg rossz meg-
oldással.

„KÖZBESZÓL A FELESEGEM”.
Bár az amerikai polgári házasság
tarthatatlan voltát példázza, er-
kölcsei beállítottsága többhelyütt
surolja a katolikus morált.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— **Cigánybáró.** Strauss örökbecsű
operettjének óriási sikere. Timár Ila
és D. Kovács József vendégművészek-
kel hozta színre a színház kiváló
operett együttese Strauss János örök-
becsű operettjét a Cigánybárót teljesen
új betanulásban, fővárosi rendezésben
olyan sikerrel, amilyenre az utolsó
években példa nem volt. Ez a teljesít-
mény tökéletes volt. A Cigánybáró
szinrehozatala egyik kimagasló esemé-
nye a szezonnak. Az előadás külön
meglepetése a nagy kórus, a kiegészít-
tett zenekar, a toborzó, amit 22 év
után látunk újra a nagyváradi szinpa-
donon. — A Cigánybáró még csütörtökön
este B. hértelen és vasárnap délután
4 órakor lesz a színház műsorán min-
denkor Timár Ila és D. Kovács József
vendégfelléptével. Rendes helyárral.

— **Orvoskisasszony — filléres elő-
adásban.** Pénteken este háromnegyed
8 órakor a szezon nagysikerű prózái
ujdonsága az Orvoskisasszony kerül
először színre filléres helyárral előadás-
ban, a bemutató parádés szereposztá-
sában. Helyárrak: 30 fillértől 120 fillé-
rig.

— **Iglói diákok.** Szombaton délután
4 órakor filléres helyárral kerül
először színre. Helyárrak 30 fillértől
120 fillérig.

— **Mágnás Miska — szombaton és
vasárnap este.** Bakonyi Károly és
Szirmai Albert nagyoperettjét a Mág-
nás Miskát eleveníti fel a színház
operett együttese szombaton és vasár-
nap este teljesen új betanulásban, új
rendezésben. parádés szereposztásban.
A Mágnás Miska brilliáns szövege, szép
zenéje és tartalma olyan kiváló, hogy
a felújító előadás bemutató előadás-
ként fog hatni, mindazoknak, akik a
szombat vagy a vasárnap esti előadá-
son részt vesznek. Az eddig megnyil-
vánult óriási érdeklődésre való tekin-
tettel jegyekről tanácsos lesz elővétel-
ben gondoskodni.

Heti műsor:

Péntek este filléres helyárral: **Or-
voskisasszony.** Helyárrak 30 fillértől
120 fillérig.

Szombat délután 4 órakor filléres
helyárral: **Iglói diákok.** Operett. —
Helyárrak 30 fillértől 120 fillérig.

Szombat este háromnegyed 8 órakor:
Mágnás Miska. Operett repriz. Rendes
helyárral.

Vasárnap délután 4 órakor: **Cigány-
báró.** Strauss operett. Timár Ila és D.
Kovács József felléptével. Rendes hely-
árral.

Vasárnap este háromnegyed 8 óra-
kor: **Mágnás Miska.** Rendes helyárral.

— A fenti előadásokra jegyek már
válthatók a színház pénztáránál.

RENDELETEK — HIRDETMÉNYEK

Nagyvárad thj. város I. foku
Iparhatósága
10073—1941. sz.

Hirdetmény

A m. kir. Iparügyi Miniszter ur
10.000—1941. sz. rendeletének 1. és 2.
§-ait továbbá 4. és 6. §-ait ezután
hozza az érdekeltek tudomására.

1. §.

Aki az 1940. évi augusztus hó 30.
napján a Magyar Szent Koronához
visszacsatolt keleti és erdélyi ország-
részekben hatályban volt jogszabályok
alapján gőzgépkészítői és gőzkazánfü-
tői képesítést szerzett és gőzgépké-
zésre vagy gőzkazánfűtésre Magyar-
ország területén alkalmazásban van
vagy alkalmazást kíván vállalni, ké-
pesítési bizonyítványát a jelen rende-
let hatálybalépésétől számított hatvan
nap alatt, a kolozsvári, a nagyváradi,
a szatmárnémeti, a marosvásárhelyi,
a máramaroszi gőzgépkészítői és
gőzkazánfűtői vizsgálobizottságok va-
lamelyikénél érvényesítheti.

2. §.

Az érvényesítés iránti kérvényhez
mellékelni kell a román jogszabályok
alapján kiállított képesítési bizonyít-
ványt, továbbá az annak megállapítá-
sára alkalmas iratokat, hogy a folya-
módót az 1940. XXVI. t. c. 4. §-a értel-
mében magyar állampolgárnak kell
tekinteni.

A kérvény és mellékletei illetékmen-
tesek.

4. §.

A képesítési bizonyítványok érvé-
nyesítéséért díja nem kell fizetni.

6. §.

Azok a gőzgépkészítők és gőzkazán-
fűtők, akik a jelen rendelet alapján
képesítési bizonyítványukat érvényesi-
tés céljából nem mutatták be, va-
lamint azok a gőzgépkészítők és kazán-
fűtők, akik nem magyar állampolga-
rok (2. §.) a román jogszabályok alap-
ján szerzett képesítésüket valamely
hazai vizsgálobizottság előtt a 17.003—
1901. K. M. számú rendelet 14. §-ában
szabályozott eljárás szerint honosíthat-
ják.

Nagyvárad, 1941. március hó 30-án.

Dr Varga László sk., tanácsnok

Kiadmány hitelűl:

Baranyi, kiadó.

Hirdetmény

Nagyvárad thj. város Közélelmezési
Hivatala az alábbi hirdetményt ad-
ta ki:

Nagyvárad thj. város Közélelmezési
Hivatal közli, hogy a m. kir. Közéllá-
tási Miniszter urnak 200.460—1941. K.
K. M. számú rendelete értelmében a
következő fajtájú lábbelik feloldatnak
a zárolás alól és ezen felsorolt fajtájú
lábbelik ellenében utalványt adni,
vagy elfogadni nem szabad. A szaba-
don árusítható lábbelik fajták a követe-
kezők:

Férfi félcipő (39. számtól) lakból, vá-
szon felsőrészrel.

Férfi szandál, saru és vikend cipő
(39. számtól) a box, lösevrő, csikó sevrő,
lőtűkőr, sevrő, severtt felsőrészrel
készültek kivételével.

Női regatta, sport és trottőr félcipők
(35. számtól) vászon, műselyem, se-
lyem, bársony, brokát felsőrészrel.

Női zárt és pántos, kivágott és kö-
römfélcipő (35. számtól) vászon, műse-
lyem, selyem, bársony, brokát, va-
lamin kecske és juhbőr felsőrészrel, a
sevrő severtt velour és nubuk felső-
részrel készültek kivételével.

Női estélyi cipő, szandál, szandalett
és saru (35 számtól) a box, növényi
cserzésű zsiros és durabel bőr, va-
lamin halina, posztó, melton, lemez,
dűftin teveszőr felsőrészrel készültek
kivételével.

Gyermek, fiu és leányka félcipő 23—
38. számig vászon, műselyem, selyem,
bársony, brokát felsőrészrel, valamint
kecske és juhbőr felsőrészrel a sevrő,
severtt, velour és nubuk felsőrészrel
készültek kivételével.

Gyermek fiu és leányka szandál és
saru bármilyen felsőrészrel (23—38.
számig).

Mindenféle papucs, bocskor, tutyi
bármilyen felsőrészrel.

Házi cipő nubuk sé velour, borju,
marha és ló bőr, valamint lakkbőr és
disznóbőr, továbbá kecske és juhbőr
felsőrészrel, a sevrő és severtt felső-
részrel készültek kivételével.

Házi cipő nubuk és velour, borju

Minden iparos és kereskedő, aki bőrt-
alpu lábbeli forgalombahozatalával
foglalkozik köteles üzletében feltűnő
helyen a zár alól felszabadított bőrtal-
pu lábbeli fajták jegyzékét kifüggesz-
teni.

A nagyváradi premontrei gimnáziumban eddig őrzött bizonyítványok és okmányok jegyzéke

(Hetedik közlemény.)

Nadányi Zoltán sz. Feketegyőrös,
1892 okt. 9. gimn. VI. oszt. biz. Nemes
Anna sz. Nagyvárad 1899 I. 18. polg.
isk. IV. oszt. biz. Németh Antal sz.
Kassa 1907 II. 10. gimn. I. II. oszt. biz.
Németh László sz. Kassa, 1905 dec.
22. gimn. III—IV. oszt. biz. Nida End-
re sz. Fegyvernek 1904 dec. 11. gimn.
II. oszt. biz. Niedermann László sz.
Nagyvárad 1910 I. 13. el. isk. IV. oszt.
biz. Niedermann Zoltán sz. Nagyvá-
rad 1898 okt. 6. gimn. V. oszt. biz. +
szül. akv. kiv. Nikolics János szül.
Nagyvárad 1900 VIII. 15. gimn. II-b
oszt. biz. Nizsel Blanka sz. Gyergyó-
tölgyes 1907 III. 29. gimn. III. oszt.
biz. Novák Andor sz. Nagyvárad 1897
VI. 2. gimn. I. oszt. biz. Nováky
György sz. Borosjenő 1893 okt. 24.
gimn. I-B oszt. biz. Nozdovicsy Dé-
nes sz. Bellus Trencsén megye 1904
VII. 4. el. IV. o. biz. + szül. okv. ki-
vonat + újraoltási biz. Obrincák Pál
sz. Jászákóhalmán 1898 VI. 28. gimn.
VIII. oszt. biz. Orbán István sz. Cser-
mő 1886. II. 9. Aradi főreál isk. VIII.
oszt. biz. Örmény Margit sz. Esztergom
1903 VII. 10. gimn. I-B oszt. biz. Öt-
mősi Dezső sz. Liptószentmiklós 1899
II. 9. gimn. VII. oszt. biz. Pajkossy
Etelka sz. Arad 1901 okt. 11. gimn.
V. oszt. biz. Papp János sz. Nagyvá-
radon 1900 III. 7. gimn. VII. oszt. biz.
Papp Károly sz. Nagyvárad 1897 nov.
3. gimn. I. oszt. biz. + újraoltási biz.
+ gimn. VIII. oszt. biz. Pásztor Edit
sz. Nagyvárad 1903 VI. 16. polg. IV. o.
biz. Peczold Károly sz. Berekböször-
mény 1890 nov. 18. gimn. VII. oszt.
biz. Pécsi Alajos sz. Váradszőlős 1898
VIII. 1. gimn. VII. oszt. biz. Perneczky
Géza sz. Dohoz. 1899. II. 25. gimn. VII.
oszt. biz. Peszeki Károly sz. Kőtelek
1899 I. 29. gimn. VII. oszt. biz. Pintér
István sz. Endrőd 1904 VIII. 8. mező-
berényi polgári iskola I. oszt. biz.

(Folytatjuk.)

S P O R T

Vasárnap: NAC-Kispest

Nagyvárad. Saját tud. Mint már
hirt adtunk róla, vasárnap végre
nagy mérkőzést láthat a sportkedvelő
közönség. A Kispest játszik Magyar
Kupa mérkőzést a NAC együttesével.

A Kispest nagy erővel készül a vá-
radi mérkőzésre s legjobb összeállít-
ásban áll ki a NAC ellen.

A NAC hasonlóképpen erősen ké-
szülődik.

Nagy kár, hogy mindkét csapatnak
nélkülöznie kell legjobb játékosát. A
kölni mérkőzés miatt a NAC-ból Bo-
dola, míg a Kispestből Kincses fog
hiányozni.

A nagy érdeklődéssel várt mérkő-
zés vasárnap délután 4 órakor kez-
dődik az erzsébetligeti pályán. Elő-
zőleg a NAC II. játszik az Egyetér-
téssel kerületi bajaok mérkőzését.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Keresek villamoshoz közel modern
egyszoba konyhás, fürdőszobás lakást.
Cimeket a kiadóba kérek. 204

3 szobás komfortos uri házat kész-
penzért keresek. Ajánlatokat Repülő-
tér parancsnokság. Telefon 22—99. 201

Adas-vetel

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt,
brilliáns tárgyakat. Herbst ékszerész,
Nagyvárad, Rákóczi út 3. 202

Zongorát, pianinót magas áron vesz
zenetanár — ar és gyátmány megjelöl-
lésével. Cimeket: a kiadóba kérek. 200

Kisebb, nagyobb használt ablakok,
üvegezve eladók. Pece u. 22. 203

Legmodernebb dió háló és kombi-
nált szekrények eladók asztalosnál,
Szent István tér 5. (v. Templom tér).
199

Aranyat, ezüstöt, ékszer magas
áron veszek. Haslinger ékszerész Rá-
kóczi út 8. 545

MÁV cséplő 14.000 számú 8-as inter-
national traktorral eladó. Megtekin-
tető Románzentmiklós. Értekezni
Barátkán Fodor Tivadarnál. — Ugyan-
ott egy Fordson traktor eladó. 196

Három tonnás Blitz eladó jó gum-
mival. Érdeklődni: Telesi utca 51. 173

Használt férfi ruhát veszek bármifé-
lét, jó áron. Molnár, Bémer tér 1,
udvarban. Levelező lap hívásra ház-
hoz megyek. 172

Aranyat, magas áron veszek. Órá-
t, ékszer javítok. Gyenge István éksze-
részt. Rákóczi u. 19. 753

Allást nyec

Kereskedelmi iskolát végzett keres-
tény gyakornokot és gépirónót keres
Nagyvárad Aгрár Takarékpénztár
r. t. 198

Hélglyfodrásznót, kimondott jó mun-
kást, azonnali belépésre keresek. Rosz-
ler fodrász Csáky u. 10. 191

Rikkancs azonnalra felvétetik. Vé-
kony bódé, kishidő. Iskola utca 20.
szám alatt egy szoba konyhás lakás
kiadó. 188

Kiadótulajdonos:

SENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Pál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda RT
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t.
körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 5. szám.